

Afrikaanse olifant

De Afrikaanse olifant is 's werelds grootste landdier. Het is altijd spannend deze dieren in het wild tegen te komen, niet alleen vanwege hun indrukwekkende formaat, maar ook vanwege hun complexe sociale gedrag. Olifanten zijn opvallend vanwege twee unieke aanpassingen – hun lange slurf die zeer sterk is, maar tevens zo gevoelig dat ze er een enkele grasspriet mee kunnen afscheuren, en hun grote slagatanden, die hun hele leven blijven groeien en soms wel 3 m lang kunnen worden.

Bloedige gevechten tussen twee mannetjes zijn zeldzaam, omdat de dominantie binnen de gemeenschap meestal wordt bepaald door schijngevechten met de slurf en de slagatanden.

Familie en voortplanting

Olifanten zijn sociale dieren. De vrouwtjes en jongen leven in nauw verbonden matriachale groepen. De vrouwtjes worden gewoonlijk één tot vijf jaar na de geboorte van een jong opnieuw geslachtsrijp. De draagtijd vanaf de bevruchting is 22 maanden. De mannetjes worden als ze een jaar of 10 zijn uit de groep gestoten. Hierna zwerven ze alleen rond of vormen groepen van vrijgezelle mannetjes. Die volgen vaak de groepen met vrouwtjes waarmee ze een territorium delen. Mannetjes raken geregeld in 'musth' – een staat van seksuele opwinding, waarbij het testosteronniveau wel 50 keer zo hoog kan worden. Dergelijke olifanten vertonen zeer onvoorspelbaar gedrag en moeten voorzichtig worden benaderd, zowel door mensen als door andere olifanten.

Volwassen vrouwtjes houden oplettend de wacht over hun jongen, tot deze oud genoeg zijn roofdieren af te schrikken. Een vrouwtje krijgt om de vijf tot tien jaar een jong van 100 kg. Elk jong is dus een grote genetische investering voor de matriachale kudde en het wordt gemeenschappelijk opgevoed. In de matriachale kuddes leven soms wel vier generaties zusters, dochters en kleindochters, en ze worden geleid door het oudste vrouwtje.

Met hun slurf grijpen olifanten takken of rijpe vruchten

Voeding

De Afrikaanse olifant is dagelijks tot vijftien uur bezig met eten en werkt dan zo'n 200 kg plantaardig materiaal naar binnen. Hij drinkt 200 liter water per dag. Hij arriveert enkele uren na zonsopkomst bij een drinkplaats en blijft daar vaak tot het eind van de middag in het water spelen. Kuddes leggen grote afstanden af op zoek naar voedsel, maar grotere populaties in reservaten kunnen ernstige schade veroorzaken doordat ze bomen ontwortelen.

Communicatie en geluid

Men heeft lang gedacht dat auditieve communicatie tussen olifanten beperkt was tot getrompetter. In 1987 ontdekten onderzoekers dat de belangrijkste communicatie van olifanten in feite bestaat uit subsonische geluiden, onder het niveau of op de rand van wat mensen kunnen horen en die kilometers ver door de grond kunnen klinken. De geluiden worden waargenomen met de huid op de slurf en de poten en zo kunnen kuddes die ver van elkaar verwijderd zijn hun verplaatsingen op elkaar afstemmen.

Olifanten voelen met hun voeten geluiden van hun verwanten

FEITEN

Loxodonta africana

Plaatselijke namen: Ndlovu (Zoeloe), Tlou (Tswana), Olifant (Afrikaans)

Formaat

Schouderhoogte: 2,5–4 m; gewicht: tot 6300 kg.

Leeftijd

65 jaar.
Populatie in Zuid-Afrika 25.000.

Beschermingsstatus

KW. Drachtijd

22 maanden.
Voortplanting Vrouwtjes krijgen gewoonlijk hun eerste jong als jonge tiener en vervolgens om de vijf jaar tot ze achter in de 50 zijn.

Habitat Alle leefgebieden, behalve de woestijn.

Waar te zien

Addo Elephant, Tembe Elephant, Mladikwe, Pilanesberg, Kruger.

Waarnemingstips

Een spoor van uitwerpselen en vernielde vegetatie zijn goede aanwijzingen.

Vrienden en vijanden

Uitwerpselen vormen een feestmaal voor mestkevers.

Feiten en trivia

De legende van de olifantkerkhoven heeft een feitelijke basis. Oude olifanten waarvan de laatste tanden zijn versleten, verzamelen zich in moerasgebieden en leven van de doorweekte vegetatie. Als zelfs dit te moeilijk wordt, verhongeren ze en sterven ze.

Wat u kunt zien

De slagatanden zijn veelzijdige hulpmiddelen die gebruikt worden om zout of water op te graven, schors van bomen te scheuren en om zich te verdedigen. De slurf wordt gebruikt om voedsel en drinken naar de mond te brengen en er dreigend mee te zwaaien. Als een olifant zijn slurf in uw richting opheft, trompettert en met zijn poten stamp, kunt u zich beter uit de voeten maken.

De oren flapperen voortdurend als het heet is, om zo het bloed onder de dunne huid af te koelen.

Bij mogelijk gevaar steken de dieren hun slurven onderzoe-kend als periscopen in de lucht.

Met zijn slagatanden en slurf graaft de olifant in het droge seizoen naar ondergrondse water in rivierbeddingen.

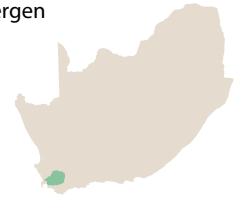
Met zijn slurf pakt de olifant sappige takken uit de boomkroon en brengt ze naar zijn mond.

Olifanten besproeien zich met water en stof om af te koelen onder de verzengend hete tropische zon.

HET KAAPSE WIJNLAND

Het Kaapse Wijnland is een prachtige streek met beboste bergen en vruchtbare dalen en hellingen bedekt met boom- en wijngaarden. In de dalen staan mooie Kaaps-Hollandse landhuizen, waarvan het statige Nederburg in Paarl (waar een beroemde wijnveiling wordt gehouden), het chique Boschendaal bij Franschhoek en het fraaie Lanzerac Hotel in Stellenbosch het bekendst zijn.

Stellenbosch werd als eerste van de wijnstadjes gesticht door Simon van der Stel, die Jan van Riebeeck in 1679 als gouverneur had opgevolgd. Toen Van der Stel het gebied in november van dat jaar bezocht, zag hij dat het vruchtbaar was, en al gauw werden de eerste vrije 'burghers' (Hollandse kolonisten die een stuk land, werktuigen en ossen kregen toegewezen om een boerderij op te zetten) erheen gestuurd om een nieuw leven te beginnen. Vervolgens vestigden Franse hugenoten (gevluchte protestanten) zich in het dal bij Franschhoek, en nog iets later arriveerden er Hollanders en Fransen in het gebied rond Paarl. Het gematigde mediterrane klimaat van de Kaap leende zich uitstekend voor de traditionele Franse wijnteelt. Koele wind uit de bergen en uit zee zorgde voor

variëaties in het klimaat, en de verschillende bodemtypen – van de zuurrijke, zanderige alluviale grond van Stellenbosch tot de kalkrijke grond van Robertson maakten een heel scala van voortreffelijke wijnen, zowel rode als witte, mogelijk. Zuid-Afrika is het negende wijnproducerende land van de wereld.

De meeste historische wijnhuizen zijn liefdevol gerestaureerd en bijna allemaal bieden ze wijnproeverijen aan – u kunt op een zonnig gazon van een prachtig Kaap-Hollands huis of in de koele kelders tussen de wijnvaten proeven. Veel wijnhuizen hebben een eigen restaurant en sommige bieden ook accommodatie van luxueuze hotels in een schitterende omgeving tot eenvoudige huisjes naast de wijngaarden.

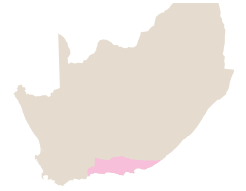

De karakteristieke Kaap-Hollandse gevels en rietdaken van een wijnlandgoed

◀ Wijnstokken gedijen in de luwte van de bergen bij Stellenbosch in het hart van het Kaapse Wijnland

DE TUINROUTE NAAR GRAHAMSTOWN

Dit magnifieke stuk van de kust omvat bergen, rivieren, lagunes, meren, stranden en het inheemse bos en de wetlands van het Garden Route National Park, dat uit drie sectoren bestaat: Tsitsikamma, Wilderness en Knysna.

De Tuinroute loopt langs de Outeniqua-, Tsitsikamma- en Langkloofbergketens van Mossel Bay in het westen naar de monding van de Stormsrivier in het oosten.

In 1780 schreef de Franse natuurvorser Francois Le Vaillant over dit gebied: 'De natuur maakt dit mooie gebied tot een betoverend toevluchtsoord.' In de 19de eeuw echter kregen meubelmakers oog voor het inheemse hardhout, en grote aantallen oudeniquageelhout- (*Podocarpus falcatus*), Ysterhout (*Olea capensis*), en de kleinere stinkhoutbomen (*Ocotea bullata*) werden gekapt. Van het oorspronkelijke bos is nog maar 650 km² over, waarvan 430 km² staatseigendom is. Aanplantingen van pijnbomen en blauwe gombomen, die hier van oorsprong niet thuis horen, zorgen voor de

bevoorrading van bouwbedrijven en de papier- en meubelindustrie.

Voor toeristen is de Tuinroute aantrekkelijk vanwege zijn mooie routes, wandelpaden, de ongerepte kust en de meren en lagunes verder landinwaarts. De rijkdom aan vogels is spectaculair. Alleen al in Knysna komen meer dan 230 soorten voor, waaronder de Afrikaanse lepelaar, visarend en kluut. In het bos komen bijzondere soorten voor als de Knysnatoe-rako en Narina's trogon.

Plettenberg Bay is een chique kustplaats, waar het zachte klimaat ook in de winter bezoekers trekt.

Port Elizabeth, net voorbij de Tuinroute, is het centrum van de Zuid-Afrikaanse autoindustrie, maar heeft ook prachtige gouden stranden en is beroemd om zijn Bayworld Complex.

Struisvogels langs de Tuinroute

◀ Zandstenen rotswanden rond de prachtige Knysnalagune

● Onder de loep: Port Elizabeth

De op twee na grootste haven en op vier na grootste stad van Zuid-Afrika, onderdeel van de Nelson Mandela Bay Municipality, kijkt in oostelijke richting uit over de 60 km brede Algoa Bay. Het moderne Port Elizabeth ligt meer landinwaarts en ten noorden van de oorspronkelijke nederzetting. De bijnaam luidt 'Friendly City' en de brede stranden vormen een toeristische trekpleister. Tot de andere bezienswaardigheden in dit rustige industriestadje behoren tal van fraaie historische gebouwen, schitterende architectuur, het Bayworld, het Donkin Reserve en het SA Marine Rehabilitation and Education Centre.

Donkinvuurtoren
De vuurtoren uit 1861 huisvest het kantoor van Nelson Mandela Bay Tourism.

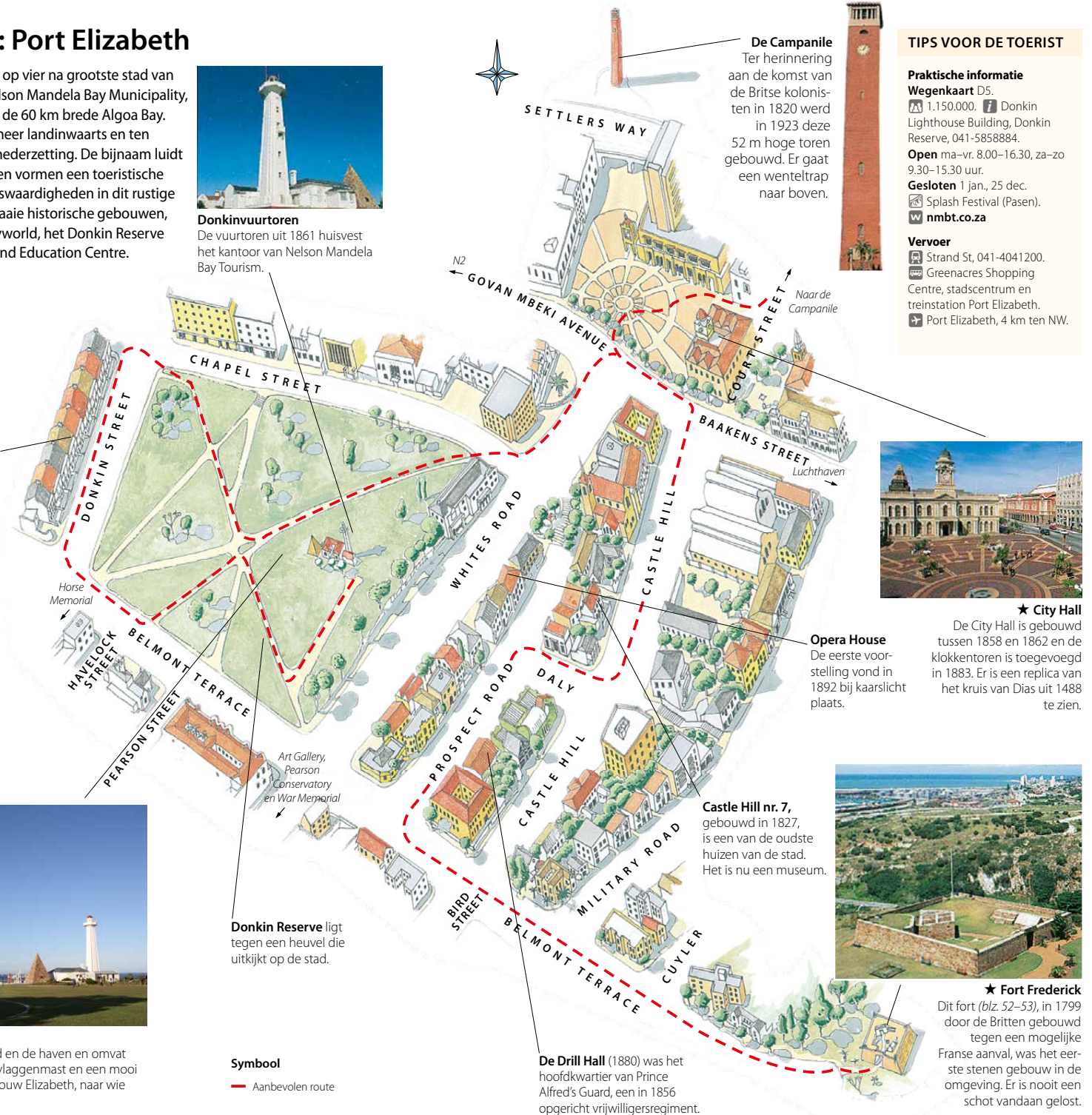
★ **Donkin Street**
De schilderachtige victoriaanse huizen aan deze straat zijn gebouwd tussen 1860 en 1880. De hele straat is in 1967 tot nationaal monument uitgeroepen.

0 meter 100

Donkin Reserve
Het Donkin Reserve kijkt uit op de stad en de haven en omvat het Opera House, een vuurtoren, een vlaggenmast en een mooi monument voor sir Rufane Donkins vrouw Elizabeth, naar wie de stad is genoemd.

Voor hotels en restaurants in deze stad zie blz. 387–388 en 404–405

De Campanile

Ter herinnering aan de komst van de Britse kolonisten in 1820 werd in 1923 deze 52 m hoge toren gebouwd. Er gaat een wenteltrap naar boven.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Wegenkaart D5.
1.150.000. **Donkin Lighthouse Building, Donkin Reserve, 041-5858884.**
Open ma–vr. 8.00–16.30, za–zo 9.30–15.30 uur.
Gesloten 1 jan., 25 dec.
Splash Festival (Pasen).
nmbt.co.za

Vervoer

Strand St, 041-4041200.
Greenacres Shopping Centre, stadscentrum en treinstation Port Elizabeth.
Port Elizabeth, 4 km ten NW.

★ City Hall

De City Hall is gebouwd tussen 1858 en 1862 en de klokkentoren is toegevoegd in 1883. Er is een replica van het kruis van Dias uit 1488 te zien.

Opera House

De eerste voorstelling vond in 1892 bij kaarslicht plaats.

Castle Hill nr. 7, gebouwd in 1827, is een van de oudste huizen van de stad. Het is nu een museum.

★ Fort Frederick

Dit fort (blz. 52–53), in 1799 door de Britten gebouwd tegen een mogelijke Franse aanval, was het eerste stenen gebouw in de omgeving. Er is nooit een schot vandaan gelost.

Symbol

— Aanbevolen route

The Palace of the Lost City bij Sun City

In een oude vulkaanrater, zo'n 180 km ten noordwesten van Johannesburg, ligt de mythische 'verloren stad' van een verdwenen volk. Hier lijkt tijd niet te bestaan. Door vernieuwende ontwerpen en bijzondere architectuur in een weelderige, aangelegde jungle is een complex ontstaan waar u een onvergetelijke vakantie doorbrengt: luxe hotels, eerste klas golfbanen, het fonkelende amusementscentrum Superbowl, casino's en blauwe golven die kabbelen aan palmboomstranden.

De woestijnsuite

Een van de chicste suites van het hotel heeft eikenhouten panelen, een bibliotheek, bar en panoramisch uitzicht.

Golfbaan Lost City

Deze 18 holeswedstrijdgolfbaan heeft verschillende tees. Een krokodillenvijver bij het 13de hole is een unieke waterhindernis.

Jachtluipaardfontein

Deze prachtige bronzen impala's zijn op de vlucht voor het gevreesde roofdier.

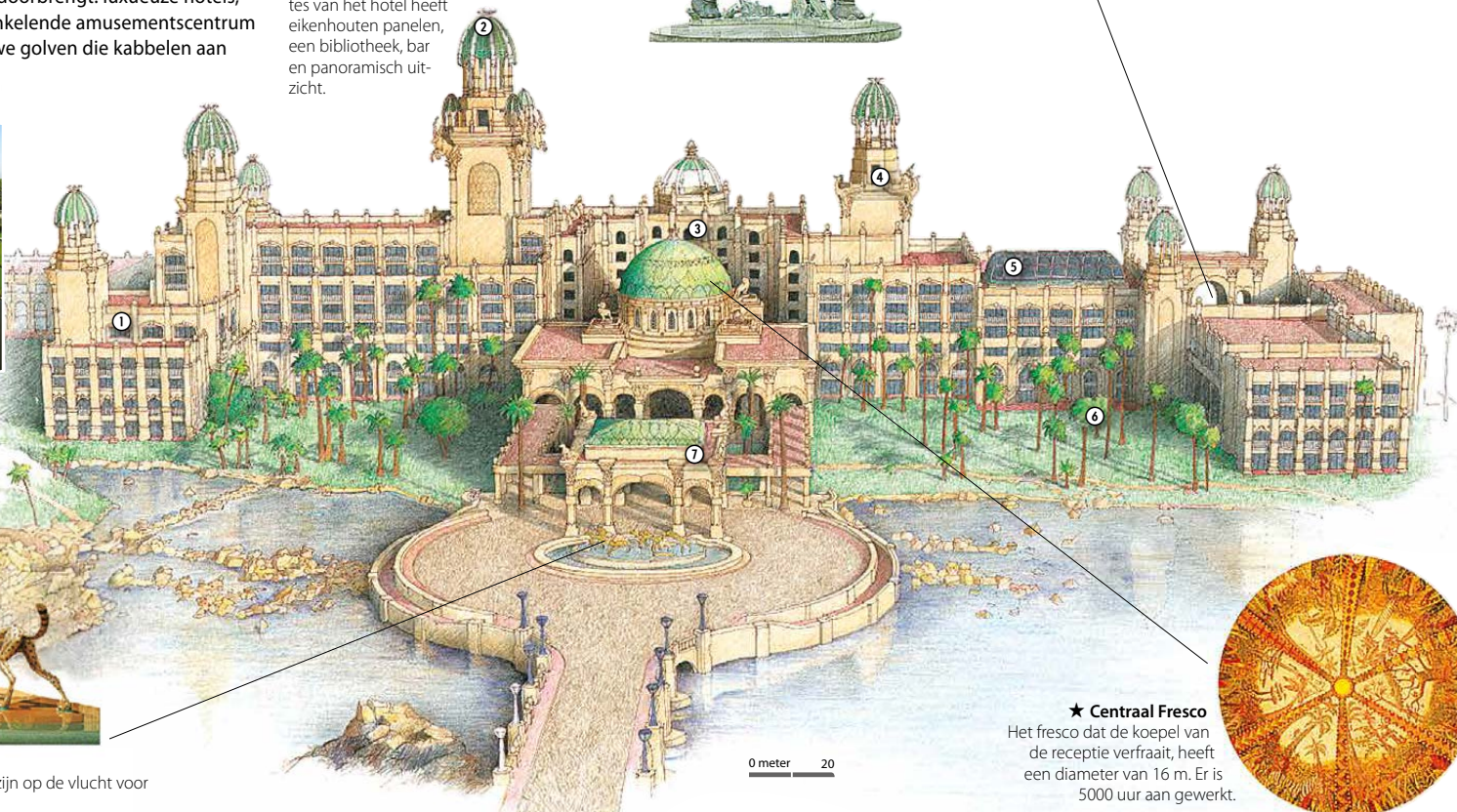

★ Olifantenatrium en Shawubeeld

Dit beeld is gemaakt ter ere van een olifantstier die tot zijn dood in 1982, op 80-jarige leeftijd, door het Kruger National Park zwierf. Hij staat aan het eind van het Olifantenatrium.

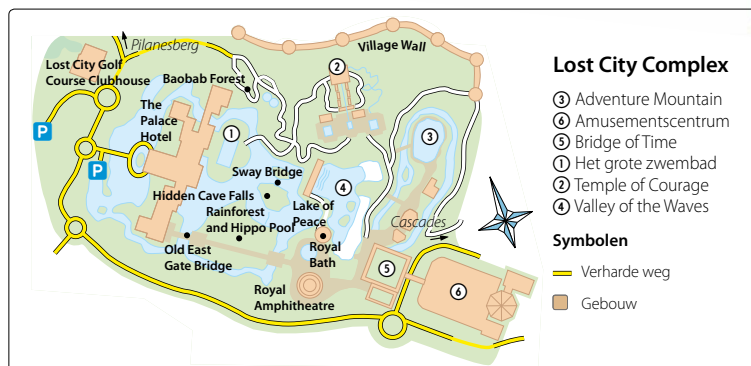
TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie
Wegenkaart D2, N4 naar Rustenburg, dan R565. **Tel.** 014-5574307, Sun International Central Reservations 011-7807855.
W suninternational.co.za

★ Centraal Fresco

Het fresco dat de koepel van de receptie verfraait, heeft een diameter van 16 m. Er is 5000 uur aan gewerkt.

Verklaring van de symbolen zie achterflap

UITGELICHT

- ① Buffalovleugel
- ② Koningstoren
- ③ Woestijnsuite en presidentiële suites
- ④ Koninginnentoren
- ⑤ Olifantenatrium
- ⑥ Zo'n 1.600.000 bomen, struiken en planten werden aangeplant in de Lost City.
- ⑦ De porte-cochère leidt naar de overwelfde lobby.

De Valley of the Waves

Voor hotels en restaurants in dit gebied zie blz. 389-390 en 408-410